

ENVIRONMENTAL ECONOMICS AND MODERN ENVIRONMENTAL ISSUES

Височанська М. Я., к.е.н.

*Інститут агроекології і природокористування
Національної академії аграрних наук України
м. Київ, Україна*

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-064-3-27>

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ПРИРОДНИМИ РЕСУРСАМИ У СИСТЕМІ АГРАРНОГО СЕКТОРУ В КОНТЕКСТІ ТРАНСКОРДОННОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

Враховуючи зміни, що відбулися в світовій системі управління природними ресурсами, перед нашою державою постало завдання розроблення та адаптації принципів та механізмів інформаційного забезпечення управління використанням наявного потенціалу аграрного сектору економіки задля збереження і розвитку природних ресурсів на прикордонних територіях по обидва боки кордону. Це стосується, перш за все, змін, що відбулися в системі державного контролю за своєчасним доступом до інформації і стимулювання розвитку відкритості, прозорості та співпраці, як на рівні органів управління окремої країни, так і на рівні міждержавного співробітництва.

Адже транскордонне співробітництво займає надзвичайно важливе місце як у системі пріоритетів соціально-економічного розвитку України, так і в напрямі входження в європейське співтовариство. У Законі України «Про транскордонне співробітництво» від 24 червня 2004 р. термін вживається у такому значенні: «транскордонне співробітництво – спільні дії, спрямовані на встановлення поглиблення економічних, соціальних, науково-технічних, екологічних, культурних та інших відносин між територіальними громадами, їх представницькими органами,

місцевими органами виконавчої влади України та територіальними громадами, відповідними органами влади інших держав у межах компетенції, визначеної їх національним законодавством» [1].

А наукове обґрунтування методичних підходів до вирішення проблем інформаційного забезпечення природними ресурсами в контексті транскордонного співробітництва у сегменті вирішення еколого-економічних проблем прикордонних регіонів.

Інформаційне забезпеченням у сфері вирішення еколого-економічних проблем транскордонних та прикордонних територій слід розуміти і розглядати, як процес створення оптимальних умов задля задоволення двосторонніх інформаційних потреб та досягнення поставлених цілей на основі формування та використання інформаційних ресурсів; створення відповідного віртуального середовища задля прийняття ефективних державних рішень щодо поліпшення соціально-економічного становища прикордонних територій по обидва боки кордону, своєчасного виявлення та подолання еколого-економічних загроз тощо.

В науковій літературі поняття інформаційне забезпечення управлінської діяльності висвітлюють мету, методи, об'єкт, засоби здійснення, правову та інформаційно-ресурсну складову управлінських рішень [2; 3; 4; 5].

Процес інформаційного забезпечення управління здійснюється за допомогою компонентів системи інформаційного забезпечення, а саме: суб'єкти управління; технології опрацювання інформації; методи і способи обробки даних; джерела інформації; первинні дані; канали передачі й отримання відомостей; об'єкти управління.

Інформаційна підтримка транскордонного співробітництва здійснюється суб'єктами та об'єктами системи інформаційного забезпечення: інформаційні центри; агенції регіонального розвитку; спеціалізовані геоінформаційні системи; центри транскордонного співробітництва; інноваційні центри транскордонного співробітництва.

Ефективна та якісна система інформаційного забезпечення управління природними ресурсами аграрного сектору економіки у поєднанні з використанням новітніх інформаційних технологій полягає в підтримці природо-ресурсної інформаційної бази; створення єдиної інформаційно-аналітичної системи природо-користування і охорони природного навколишнього середовища. Вона дає можливість одержання регулярної аналітичної й оглядової інформації; підготовки аналітичних і прогнозних матеріалів; розробки ситуаційних моделей вирішення проблем; оперативного одержання оптимального обсягу інформації в непередбачених і надзвичайних ситуаціях [6].

Суттєву роль в інформаційному управлінні природними ресурсами відіграють систематизовані дані уповноважених державних та регіональних органів про природні ресурси та об'єкти, їх кількісний та якісний стан, єдину методологічну основу и систему показників, а саме Національні кадастри (земельний, лісовий, водний, ґрунтовий, екологічний та ін.).

Зростання обсягу інформації в органах управління природними ресурсами, інтенсивність і динамічність інформаційних потоків, відсутність налагодженої системи інформаційного процесу створює протиріччя між необхідністю максимального використання всезростаючого обсягу інформації при прийнятті управлінських рішень і реальним станом інформаційного забезпечення:

- запровадження спільних схем здійснення моніторингу природними ресурсами в прикордонних та транскордонних регіонах, дасть можливість гармонізувати методологію збору даних, інтегрувати управління даними і доступ до них, забезпечить можливість як вертикальної, так і горизонтальної взаємодії організацій, а також відповідності міжнародним вимогам в галузі звітності;

- створення в прикордонних регіонах по обидва боки кордону спільної спеціалізованої інформаційної структури у складі екологічних служб, які б займалися питаннями: формування, впорядкування інформаційних потоків у контексті

вирішення екологічних проблем транскордонних територій; створенням та розвитком єдиної систем екологічного моніторингу (у межах компетенції транскордонних регіонів), оснащену сучасною вимірювальною, аналітичної технікою та інформаційними засобами; координацією зв'язків між виробниками і споживачами інформації; розробкою організаційно-економічних інструментів задля забезпечення та стимулювання їх інформаційної взаємодії;

– для досягнення реформування інформаційної системи забезпечення управління природними ресурсами в контексті транскордонного співробітництва необхідно сформувати сучасні системи інформаційної підтримки діяльності основних суспільних інститутів аграрного сектора (система екологічного моніторингу; запровадження ефективних комунікацій між рівнями управління аграрним сектором на базі використання засобів телекомунікацій і системи Інтернет, комп'ютерної і оргтехніки, сучасних інформаційних технологій тощо).

Література:

1. Закон України «Про транскордонне співробітництво»: [Закон України] №1861-IV від 24 червня 2004 року. Редакція від 02.12.2012. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1861-15>
2. Воройский Ф.С. Информатика: Новый систематизированный толковый словарь-справочник (Введение в современные информационные и телекоммуникационные технологии в терминах и фактах). 3-е изд., перераб. и доп / Ф.С. Воройский. Москва : ФИЗМАТЛИТ, 2003. 760 с.
3. Толковый словарь по основам информационной деятельности; / под ред. проф. Н.Н. Ермошенко; Укр. акад.информатики. Укр. ин-т науч.-техн. й экон. информ. Киев. 1995. 249 с.
4. Закупень Т.В. Об информационном обеспечении управленческой деятельности госструктур. *НТИ*. Сер. 1. 1997. № 8. С. 12–18.
5. Дребот О.І., Височанська М.Я., Щавінська А.Л. Інформаційно-аналітичний фактор еколого-економічних засад в контексті транскордонного співробітництва. *Economic Development : Global Trends and National Peculiarities. Collective monograph. Poland* : «Publishing House «Baltija Publishing», 2020. pp. 331–318.
6. Князева Л.В., Тавокин Е.П. Информационно-аналитическое обеспечение социального управления. *Социология власти*. 2005. № 4. С. 5–22.